

معرفی کتاب

معرفی کتاب «اخلاق تولید»

باتولید خود رنج انسان‌ها را کمترکنیم

● انسان موجودی تولیدکننده است، از تولید کالا یا خدمت تا مکتب و اندیشه؛ انسان‌ها به تولیدات یکدیگر وابسته‌اند، گویی ادامه حیات اجتماعی بدون ایجاد چرخه مبادله تولیدی بین انسان‌ها سخت و دشوار است. پسر هر انسانی از یک سو تولید می‌کند و از سوی دیگر از تولیدات دیگران هم بهره می‌برد. حال باید پرسید در این چرخه مبادله «تولیدی» بین انسان‌ها چه چیزی مهم است؟ ما در تولیدات خود چگونه باید رفتار کنیم؟ چه ملاک‌هایی را باید در نظر بگیریم؟ و باید به چه مواردی توجه کنیم؟ سود و کسب درآمد بیشتر؟ شهرب و توسعه برند؟ یا اخلاق و کاهش درد و رنج سایر انسان‌ها؟ آیا ما انسان‌ها می‌توانیم به‌گونه‌ای تولید کنیم‌که درد و رنج انسان دیگری را کاهش دهیم؟ تولیدات ما باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد تا زندگی برای همه ما در اجتماع آسان‌تر و با درد و رنج کمتری همراه باشد؟

کتاب «اخلاق تولید» توضیحی است بر این مقوله که چگونه هر انسان یا هر سازمانی می‌تواند از گوهر اخلاق برای کاهش رنج انسان‌ها بهره‌برد. این کتاب در چهار فصل سازمان یافته است. در فصل نخست نویسنده سعی کرده تحریفی از اخلاق به دست دهد، تعریفی که براساس آن می‌توان نقش اخلاق را در عرصه صنعت بازشناخت. در فصل دوم، نویسنده کوشیده است با روشن‌کردن دو موضوع درهم‌پیچیده یعنی «فرهنگ» و «اخلاق»، مرز هریک را مشخص کند و نشان دهد برای ایجاد تحول و دستیابی به «سازمان توسعه‌یافته» باید بر کدامین بخش تمرکز کرد. در بخش سوم تلاش بر این بوده که مشخص شود علمای مدیریت از چه زمانی به نقش پیرنگ اخلاق در مدیریت سازمان پی برده‌اند و اخلاق در مدیریت محصول کدام تئوری‌ها بوده است. فصل پایانی این کتاب شامل مقالاتی است که هرکدام به نوبه خود تلاش می‌کند وجهی از وجوه مباحث منتشرشده در موضوع اخلاق را روشن کند.

«احمد فرهادی»، نویسنده کتاب درباره انتخاب نام این کتاب چنین توضیح داده است: عنوان این کتاب را واژه‌ای براساخته از ذهنم، «اخلاق تولید»، گذاشتم، همین نام‌گذاری نیاز به تحدید دارد، مقصود من از این واژه، بخش تولید، قسمت تولید یا تفکیک واحد تولید از سایر بخش‌ها نیست، بلکه مرادم چیز دیگری است و آن اینکه به باور من یکی از وجوه بودن آدمی ایجاد ارزش افزودگی اوست، به عبارت دیگر ما آدمیان وقتی هستیم که بتوانیم «ارزش افزوده‌ای» را ایجاد کنیم، من ایجاد و خلق هر ارزش افزوده‌ای را توسط انسان‌ها «تولید» می‌نامم، ما همیشه در عرصه فردی یا جمعی خود با همین «ارزش افزوده‌ها» یا به تعبیری بهتر «تولیدهای» انسان‌ها سروکار داریم، تولید کالاهای مختلف، تولید خدمات مختلف، تولید اندیشه‌های گوناگون و تولید معنایهای گوناگون؛ همه و همه در دایره تولیدهای انسان‌ها قرار می‌گیرند که گاهی به‌صورت تجسم‌یافته و ملموس و گاهی هم به‌صورت غیرمسنجم و غیرملموس با آنها ارتباط برقرار می‌کنیم. اگر چنین نگاهی به فعالیت‌های انسان داشته باشیم، در آن صورت می‌توانیم بگوییم هر انسانی در تولید خود اخلاقاً هم باید به فرایندهای تولیدی و هم به فراورده‌های تولیدی خود نگاه اخلاقی داشته باشد. در فراورده‌های تولیدی خود باید یک اصل مهم مد نظرمان قرار گیرد و آن «تقلیل مرارت» است؛ یعنی ما انسان‌ها هر چیزی را که تولید می‌کنیم در هر شکلی باید در وهله نخست به این سؤال مهم بتوانیم پاسخ دهیم که این فراورده تولیدی من تا چه حد می‌تواند در کاهش رنج انسان‌ها مؤثر باشد؟

در بخش فرایندهای تولید هم باید اصل مهم دیگر اخلاقی یعنی «تقریر حقیقت» مد نظرمان باشد، بدین معنا که اگر در فرایندهای تولیدی به حقیقتی رسیدیم باید آن حقیقت را بیان کنیم و با بیان این حقایق بتوانیم آنها را در بخش فراورده‌های تولیدی به خدمت بگیریم، پس فراورده‌های تولید در مقام «عمل» و فرایندهای تولیدی در مقام «نظر» می‌توانند نسبت و ارتباطی با اخلاق داشته باشند. بنابراین پایه «اخلاق تولید» بر دو رکن بنا شده است، «تقلیل مرارت» و «تقریر حقیقت» که این دو رکن خود از ارکان بسیار مهم و معتبر اخلاق است.

این کتاب در ۱۲۵ صفحه و از سوی نشر تاش در سال ۱۳۹۶ منتشر شده است.

نویسنده: احمد فرهادی
ناشر: تاش
نوبت چاپ: ۱۳۹۶

ادامه از صفحه ۴

بنابراین شرایط اقتصاد ایران امروز بسیار حاد و پیچیده است؛ از این نظر که انتظارات و توقعات زیادی وجود دارد که در گذشته، برآورده نشده است و از سوی دیگر دولت هم امکانات محدودی دارد. علاوه بر این هم بخش وسیعی از منابع و انرژی دولت باید صرف پاسخ‌گویی به فشار بی‌ربطی شود که مخالفان دولت، به آن وارد می‌کنند.

با همه اینها اگر بخواهیم اولویات‌های دولت دوازدهم را هم در کوتاه‌مدت و هم در بلندمدت در نظر بگیریم، تاکنون هر مشکلی که در اقتصاد ایران وجود داشته به‌دلیل سیاست‌های کوتاه‌بینانه و تنگ‌نظرانه کوتاه‌مدت بوده است. اگر اقتصاد ایران بخواهد پیشرفت کند، باید هم اشتغال ایجاد شود؛ هم درآمد شاغلان را بالا ببریم؛ هم اشتغال مولد در بخش‌های صنعت و کشاورزی ایجاد کنیم؛ هم اعتبارات را به سوی بخش‌های مولد سوق دهیم. با وجود این اگر بخواهیم طبقه‌بندی‌شده درباره اینکه اولویات‌های اقتصادی دولت چه باید باشد بگوییم، باید گفت، نخستین کار دولت، اصلاح سیاست‌های پولی و مالی است؛ چراکه این نکته بسیار مهمی است که با توجه به سیاست‌های پولی و مالی گذشته، دولت نمی‌تواند پیش برود. به نظر می‌رسد بهترین راه این است که دولت همه آن سخنان و فشارهای دیگران را نادیده بگیرد و براساس نیازهای جامعه عمل کند. به گمان من اکنون روشن است که سیاست‌های پولی و مالی دولت در گذشته ناکارآمد بوده و مسئولان توانسته‌اند رضایت عامه را کسب کنند. بنابراین این نخستین سیاستی است که باید اولویت دولت دوازدهم باشد تا منابع از بخش‌های بانکی به سوی بخش‌های مولد بروند.

دومین کاری که دولت باید انجام دهد، ایجاد بستر مناسب برای ایجاد اشتغال از سوی بخش خصوصی است. یکی از کارهایی که دولت می‌تواند برای جذب بخش خصوصی انجام دهد این است که سرمایه‌گذاران خارجی را در بخش صنعت به‌کار بگیرد؛ یعنی تلاش کند با فراهم‌کردن انگیزه مناسب، سرمایه‌گذاران خارجی را به بخش صنایع کارخانه‌ای وارد کند.

سومین کاری که دولت باید به عنوان متولی امور اقتصاد ایران انجام دهد، این است که حقوق بگیران را افزایش دهد؛ به نحوی که افراد مجبور نشوند دو یا چندشغله شوند. عمرشان تلف نشود؛ کوتاه شود و مشکلات خانوادگی و اجتماعی

و آموزشی پیدا کنند. این موضوع در واقع به خودی خود می‌تواند هزینه‌های جامعه را بالا ببرد. دولت باید شرایطی را فراهم کند که حقوق حقوق‌بگیران بالا برود تا اینکه از این مسیر فرصتی هم برای دیگران فراهم شود تا سر کار بروند؛ چراکه اگر سطح حقوق‌ها پایین باشد، اشتغال جدید کمتر ایجاد می‌شود.

چالش‌های زمان‌بندی شده دولت وحید شقاقیشهری

استادیار اقتصاد دانشکده علوم اقتصادی

دولت دوازدهم با سه دسته چالش کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت مواجه است. چالش‌هایی که این دولت با آن دست به گریبان خواهد شد، در بخش بلندمدت، بحران محیط زیست و بحران آب خواهد بود. چالش میان‌مدت این کابینه بحث صندوق‌های بازنشتگی، نظام بانکی و بحث بی‌کاری خواهد بود. در همین چالش‌های کوتاه‌مدت دولت دوازدهم بحث هدفمندی یارانه‌ها، ناکارآمدی نظام اداری و البته بحث برطرف‌کردن تنگنای مالی دولت است. به گمان من اکنون مهم‌ترین مشکلاتی که دولت باید به آن بپردازد، چالش‌های کوتاه‌مدتی است که با آنها مواجه است.

میان سه چالش کوتاه‌مدتی که دولت دارد، مهم‌ترین آنها موضوع تنگنای مالی دولت است. منظور از تنگنای مالی دولت این است که اولاً بیش از ۴۰ تا ۵۰ درصد منابع بلوکه شده است. به عبارتی، اقتصاد ایران که یک اقتصاد بانک‌محور است و بخش بزرگ تأمین منابع مالی سرمایه‌گذاری بنگاه‌های اقتصادی‌اش از سوی نظام بانکی انجام می‌شود، ۴۰ تا ۵۰ درصد منابع را در دسترس ندارد. در مسکن، در مطالبات معوق و... پس نظام بانکی ایران از وضعیت بهینه تنگنای منابع مالی، برای برطرف‌کردن مشکلات دولت، خارج شده است و نمی‌تواند نقش مؤثری در این موضوع ایفا کند.

از سوی دیگر، دولت باید رشد اقتصادی داشته باشد؛ چراکه اگر بخواهد برای خروج از رکود با بی‌کاری مقابله کند، چاره‌ای جز این ندارد؛ به‌هرحال نباید فراموش کنیم که مشکلات امروز اقتصاد ایران، خودش را در رکود نشان داده است. چندین سال است که اقتصاد ایران در رکود است؛ از بخش مسکن گرفته تا دیگر حوزه‌ها، برای خروج از رکود و رشد

اقتصاد

قفل‌های اقتصاد ایران

اقتصادی، دولت نیازمند منابع مالی است. برآوردها نشان داده که اگر دولت می‌خواهد یک رشد اقتصادی بالا (چیزی حدود هشت درصد) را تجربه کند، باید سالانه حداقل چیزی حدود ۱۳۰ تا ۱۵۰ میلیارد دلار منابع مالی داشته باشد. این برآوردهایی است که خود نهادهای داخلی به دست داده‌اند؛ یعنی اگر دولت می‌خواهد چنین رشدی را تجربه کند و اقتصاد از رکود خارج شود، به این میزان منابع نیاز دارد که بخشی از آن باید از خارج کشور تأمین شود. در واقع ما باید چیزی حدود ۴۰ تا ۵۰ میلیارد دلار سرمایه خارجی جذب کنیم. البته اشاره می‌کند که سال گذشته توانسته‌اند حدود ۱۰ میلیارد دلار مجوز سرمایه‌گذاری خارجی بدهند.

در چالش‌های کوتاه‌مدت نظام اداری ناکارآمد باعث می‌شود دولت بخشی از هزینه‌های خودش را صرف نظام اداری ناکارآمد کند. یک نظام اداری ناکارآمد که نمی‌تواند همای رشد اقتصادی پیش برود و هزینه‌های بسیاری را روی دوش اقتصاد ایران می‌گذارد. اینها دسته‌ای از چالش‌های کوتاه‌مدتی است که اقتصاد ایران با آن دست به گریبان است. باین‌حال بین همه اینها مهم‌ترین بحث، بحث رکودی است که به آن اشاره شد. اگر دولت اولویت خود را رکود قرار دهد، خود به‌تنهایی می‌تواند بر چند موضوع اقتصادی که امروز اولویت جامعه ایران است، اثر بگذارد.

توجه به چالش‌های مکمل ابراهیم نکو نماینده سابق مجلس

به گمان من با توجه به آنکه دولت در چهار سالی که از عمر خدمتش گذشته، با مسائل اقتصادی بسیاری آشنا شده و نقاط قوت و ضعفش را می‌داند، امروز می‌تواند به‌درستی در چهار سال آینده تصمیم بگیرد و بازدهی خوبی داشته باشد؛ هرچند که امروز دولت باید بتواند آن واحدهای تولید را که در حوزه اقتصادی دچار مشکل شده یا تعطیل شده بودند و تعدیل نیرو داشتند، احیا کند. اگر این‌بخش‌ها احیا شود، امیدی می‌شود برای بخش‌های اقتصادی دیگری که در آینده می‌خواهند به چرخه اقتصاد و تولید وارد شوند. این رفتار این تصویر را ایجاد می‌کند که به‌هرحال دولت حامی تولید و صنعت داخلی است.

در اقتصاد بخش‌های مختلفی وجود دارد که همه اینها دردهای مشترکی دارند؛ اما به‌نوعی به هم پیوسته‌اند و در نهایت توجه ویژه خودشان را می‌طلبند. دراین‌میان در حالت کلی اگر بخواهیم اولویات‌های اقتصاد ایران را به سه بخش تقسیم کنیم، دولت باید نخست مشکلاتی را که در حوزه تولید حاکم شده است، برطرف کند. در واقع همان موضوعی که در بالا به آن اشاره شد. بسیاری از بخش‌های تولیدی ایران با امیدها و آرزوهایی آغاز به کار کردند و بخش بزرگی از سرمایه خودشان را در دست دادند. پس دولت باید با تزریق نقدینگی و با سیاست‌های حمایتی دیگری اینها را فعال کند؛ یعنی بخش‌هایی را که تعطیل و نیمه‌تعطیل هستند، به حالت نخستین بازگردند.موضوع دومی که دولت می‌تواند به آن توجه کند، این است که بخش‌های تولیدی و سرمایه‌گذاران داخلی خودمان را که نیازمند توجه دولت هستند، جدی بگیرد. این بخش‌ها می‌توانند با توجه به شناختی که از محیط اقتصادی کشور دارند، به اقتصاد کمک کنند. دولت هم می‌تواند در اینها انگیزه‌ای ایجاد کند که در واقع بخش‌های جدیدی از سرمایه‌گذاران و علاقه‌مندان به تولید با اشتیاق به چرخه تولید وارد شوند. به دنبال این توجه به بخش اول که به آن اشاره شد و این بخش دومی که اکنون به آن پرداخته شد، به نظر می‌رسد دولت می‌تواند در وعده‌های اشتغال موفق ظاهر شود و تا حدود زیادی وعده‌هایش محقق شود. به‌این‌ترتیب برای مردم هم رضایت حاصل می‌شود. سومین موردی هم که می‌توان به آن اشاره کرد، این است که دولت از سرمایه‌گذاران خارجی دعوت کند؛ به‌گونه‌ای که آنها بتوانند هم تولید داخلی را تکمیل و تقویت کنند و هم بتوانند در افزایش اشتغال سهم شوند. سرمایه‌گذار خارجی هم می‌تواند ایرانی مقیم خارج از ایران باشد، هم می‌تواند از ملیت دیگری باشد؛ واقعیت این است که در چنین شرایطی این موضوع برای ما اهمیتی ندارد.

این قسمت‌ها همه می‌توانند مکمل یکدیگر باشند. به‌هرحال بسیاری از بخش‌های تولیدی ایران نیازمند قرارگرفتن در اولویت دولت و توجه ویژه‌ای هستند که امروز آن توجه دیده نمی‌شود. به گمان من رونق تولید می‌تواند هم نرخ رشد اقتصادی را بالا ببرد، هم نرخ بی‌کاری را کاهش دهد و هم در بلندمدت تورم را کنترل کند. به همین دلیل است که فکر می‌کنم دولت دوازدهم باید با توجه به شناختی که از اقتصاد پیدا کرده، همه توانش را برای رونق تولید قرار دهد.

خبر ویژه

اختصاص بیشترین رشد سوددهی شرکت‌های تولید روغن در «ایرانول»

● مجمع شرکت نفت ایرانول منتهی به سال مالی ۱۳۹۵، شنبه سوم تیر ۱۳۹۶ در سالن تلاش وزارت کار برگزار و برای نخستین‌بار شرکت نفت ایرانول موفق شد بیشترین رشد سوددهی عملیاتی با ۱۴ درصد و سود خالص با ۳۹ درصد افزایش را در بین شرکت‌های روانکاران نسبت به سال ۱۳۹۴ به خود اختصاص دهد. به گزارش خبرنگار ما مهندس عیسی اسحاقی، مدیرعامل شرکت نفت ایرانول، در این مجمع گزارشی از فعالیت دوساله خود و اعضای جدید هیئت‌مدیره به سهام‌داران ارائه و سهام‌داران از عملکرد او در این شرکت که موجب رشد سوددهی، اجرای پروژه‌های اساسی و اصلاح ساختار، توجه به نیروی انسانی، کاهش سه درصدی بهای تمام‌شده محصولات، صرفه‌جویی و کاهش هزینه‌ها، افزایش سهم بازار و کاهش خام‌فروشی و تدوین استراتژی بلندمدت برای این شرکت شده تقدیر و تشکر کردند. مدیرعامل شرکت نفت ایرانول گفت در سه سال گذشته رکورد تولید و فروش مقداری و مبلغی محصول نهایی، سوددهی و مقدار صادرات به‌ویژه محصول نهایی را شکسته و سهم بازار ایرانول را حدود چهار درصد افزایش داده است و خام‌فروشی را ۳۰ درصد کاهش و فروش مقداری محصول نهایی را ۳۰ درصد افزایش داده است اسحاقی از بهره‌برداری پایانه صادراتی ایرانول، برج خنک‌کننده پالایشگاه آبادان و خط ریلی حمل محصولات صادراتی در سه ماه آینده خبر داد و گفت: استراتژی ایرانول ۱۴۰۴ به‌زودی نهایی و تصویب می‌شود که براساس این برنامه در هشت سال خام‌فروشی ایرانول تقریباً به صفر می‌رسد. او از تهیه حدود ۱۲ پروژه به‌همراه برنامه زمان‌بندی‌شده در پنج سال آینده در این شرکت خبر داد. در این مجمع اعلام شد سود ایرانول از ۱۴۵ میلیارد تومان در سال ۹۴ به ۲۰۳ میلیارد تومان در سال ۹۵ افزایش یافته که ناشی از کاهش اساسی هزینه‌های مالی و بهای تمام‌شده فروش، تغییر در سیاست‌های فروش و فروش ساختمان مازاد شرکت است که در پایان با تصویب مجمع به‌ازای هر سهم ۱۸۰ تومان سود تقسیم شد که با استقبال و تشکر سهام‌داران روبه‌رو شد. گفتنی است در مجمع ۹۴ به‌ازای هر سهم ۱۱۰ تومان تقسیم شده بود.

